

Janusz Sławiński

O profesorze Kazimierzu Budzyku (wspomnienie)

Biuletyn Polonistyczny 7/20, 145-147

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

IV. RÓŻNE

O PROFESORZE KAZIMIERZU BUDZYKU

Piątego marca br. zmarł profesor Kazimierz Budzyk. Odszedł w wieku, który w biografjach uczonych-humanistów bywa na ogół okresem najbardziej efektywnej działalności, okresem owocowania i żniw, które przychodzą po długich latach przygotowań i poszukiwań.

Urodził się w r.1911 w Nowym Targu w rodzinie chłopskiej. Po ukończeniu szkoły średniej w rodzinnym miasteczku studiował polonistykę w Uniwersytecie Warszawskim. Podczas studiów i po studiach ukończonych w r.1934 należał, wraz z Franciszkiem Siedleckim, Dawidem Hopensztandem i Stefanem Żółkiewskim, do najbardziej czynnych działaczy ówczesnego Koła Naukowego Polonistów. Jego zainteresowania naukowe skupiały się na zjawiskach z pogranicza nauki o literaturze i lingwistyki. Pierwsze opublikowane studia z tego zakresu, dotyczące gwary w utworze literackim, problemu neologizmów oraz języka prozy powieściowej, są w tej chwili klasycznymi pozycjami w polskiej stylistyce strukturalnej. Praca w dziale starych druków Biblioteki Narodowej w Warszawie, którą rozpoczął po studiach, ukształtowała inne zasadnicze kierunki zainteresowań badawczych Kazimierza Budzyka: zainteresowania dla kultury staropolskiej i dla problemów księgoznawstwa i bibliografii. Doktorat uzyskał na podstawie pracy *Konstytucje sejmowe XVII wieku*, na tajnym Uniwersytecie Poznańskim, działającym w okresie okupacji w Warszawie. Habilitował się w r.1947 w Uniwersytecie Poznańskim na podstawie rozprawy *"Studia księgoznawcze"*. Od r.1948 był profe-

sorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Warszawskiego. Należał do grona tych badaczy, którzy w latach powojennych podjęli trud organizacji nowych form życia naukowo-polonistycznego.

Był współorganizatorem Instytutu Badań Literackich i w początkowym okresie jego wicedyrektorem. Z Jego osobą związało się trwale wiele ważnych osiągnięć Instytutu - serie wydawnicze: Książka w dawnej kulturze polskiej, Studia staropolskie, Archiwum literackie, Z dziejów form artystycznych w literaturze polskiej, Słownik terminów literackich, Bibliografia Literatury Polskiej tzw. "Nowy Korbut". Dwukrotny (1951 i 1955) laureat Nagrody Państwowej II stopnia, odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi, był Kazimierz Budzyk jednym z inicjatorów marksistowskiego przełomu w polskich badaniach literackich. Jego prace poświęcone literaturze staropolskiej, głównie renesansowej (Przełom renesansowy w literaturze polskiej, 1953, Z dziejów renesansu w Polsce, 1953, Szkice i materiały do dziejów literatury staropolskiej, 1955) przynosiły nie tylko nowe ujęcia i konstatacje historycznoliterackie, ale także inspiracje teoretyczne i metodologiczne, stanowiły pokazowe zastosowanie marksistowskich kategorii procesu historycznego w opisie i interpretacji dynamiki zjawisk literackich.

Od roku 1955 był Profesor Budzyk kierownikiem utworzonej przez siebie Katedry Teorii Literatury w Uniwersytecie Warszawskim. Wokół Katedry, a także wokół kierowanej przez Niego w latach ostatnich pracowni w Instytucie Badań Literackich, ukształtowało się środowisko młodych pracowników naukowych polonistyki, skupiające ludzi o rozmaitych zainteresowaniach, tak historyczno- jak teoretycznoliterackich. Dziełem Profesora była instytucja corocznych zjazdów pomocniczych pracowników naukowych polonistyki, pierwsza tego rodzaju impreza, nie mająca odpowiedników w innych dyscyplinach nauczania uniwersyteckiego.

Urzekał nas - młodszych współpracowników Profesora Budzyka - rozmach i zasięg Jego przedsięwzięć i zainteresowań, które nie mieściły się ani w ramach istniejących instytucji, ani w ramach zastygłych specjalności naukowo-badawczych. Badacz kultury staropolskiej, który uczniów swoich dopingował do zajmowania się literacką współczesnością.

Znakomity znawca historii książki i drukarstwa, który był założycielem pierwszej w naszych uniwersytetach katedry teorii literatury. Autor bibliografii konstytucji sejmowych XVII wieku, który zajmował się równocześnie sprawami wiersza. Wyspecjalizowany edytor, a jednocześnie badacz o niezwyklej wyobraźni metodologicznej i pomysłowości interpretacyjnej. Uczony, w którego światopoglądzie naukowym nowoczesny strukturalizm współistniał twórczo z marksistowskim materializmem historycznym. Kształtował w nas świadomość, że wartościowe osiągnięcia poznawcze można osiągać tylko wtedy, gdy przekracza się ustalone przedziały i granice kompetencji, gdy porzucając pokusy konformizmu, wybierze się ryzyko naukowej polemiki z zastanymi ideami.

Odszedł od nas pozostawiając obok osiągnięć i dokonań - zadania do realizacji. Zaciągnięty u Niego dług najlepiej spłacimy, podejmując te zadania w zgodzie z Jego planami i intencjami.

Janusz Sławiński
Instytut Badań Literackich

III KONFERENCJA TEORETYCZNO LITERACKA POMOCNICZYCH PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH POLONISTYKI

W dniach od 29 stycznia do 3 lutego 1964 r. odbyła się w Ustroniu III Konferencja Teoretycznoliteracka Pomocniczych Pracowników Naukowych Polonistyki. Komitet Organizacyjny tworzyli pomocniczy pracownicy naukowcy uniwersytetów łódzkiego i wrocławskiego, przy współudziale stałych organizatorów kolejnych dorocznych konferencji z Katedry Teorii Literatury UW i IBL.

Z ramienia Rady Seniorów przybyli na obrady prof. Stefania Skwarczyńska i doc. Jan Trzynadłowski.

W konferencji wzięło udział ponad 60 osób ze wszystkich akademickich środowisk polonistycznych oraz goście z Czechosłowacji.

Wygłoszono następujące referaty i komunikaty:

1. Jadwiga Rytłówna (Warszawa, UW) - O niektórych cechach arty-